

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobce: J. F.
bytem X

proti
žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**
sídlem Žerotínovo nám. 3, Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 9. 2021, č. j. JMK 129892/2021, sp. zn. S-JMK 125132/2021/OD/VW,

takto:

- I. Rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje ze dne 6. 9. 2021, č. j. JMK 129892/2021, sp. zn. S-JMK 125132/2021/OD/VW, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen uhradit žalobci na náhradě nákladů řízení 3 000 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Magistrát města Brna (dále jen „magistrát“) rozhodnutím ze dne 8. 6. 2021, č. j. ODSČ-68043/20-32, uznal žalobce vinným ze spáchání přestupku provozovatele vozidla dle § 125f odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu). Přestupku se žalobce dopustil tím, že nezajistil, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče

a pravidla silničního provozu, neboť neznámý řidič jím provozovaného vozidla r. z. X dne 7. 7. 2020 v 7:04 hod. v Brně na Čápkově ulici nedodržel povinnost vyplývající z dopravní značky IP 13c „Parkoviště s parkovacím automatem“ s dodatkovou tabulkou označení režimu parkování „Zóna B, v pracovní dny s oprávněním nebo po zaplacení ceny na místě, oblast 1-13“, a stál zde s vozidlem bez oprávnění a zaplacení ceny. Za spáchání přestupku uložil magistrát žalobci pokutu ve výši 1 500 Kč a povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč. Odvolání žalobce žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl a rozhodnutí magistrátu potvrdil.

II. Obsah žaloby

2. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce včasnou žalobu. Namítá, že magistrát neučinil na základě informací sdělených žalobcem dostatečné kroky ke zjištění řidiče tak, aby mohl věc odložit a zahájit řízení s provozovatelem vozidla. Žalobce sdělil, že vozidlo na uvedeném místě zanechala jeho žena Z. F. Jakkoliv lze s žalovaným souhlasit, že údaje potřebnými k určení totožnosti osoby jsou zejména jméno, příjmení, datum narození a adresa trvalého pobytu, neuvedení přesně těchto údajů samo o sobě nezprošťuje správní orgán povinnosti učinit další nezbytné kroky ke zjištění totožnosti přestupce. Žalobce odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 1. 2019, č. j. 8 As 235/2018 – 29, na který se odvolává i žalovaný, a podle něhož „jistě nelze vyloučit, že za určitých okolností může ke ztotožnění osoby stačit uvedení údajů v omezenějším rozsahu“. Žalobce dále odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2019, č. j. 9 As 445/2017 – 21, který se týkal případu, v němž provozovatel vozidla na výzvu oznámil pouze jméno a příjmení řidičky a jejího zaměstnavatele – ani to nezbavovalo správní orgán povinnosti řidiče dále zjišťovat.
3. Žalobce přitom v řízení neobstruoval. Se správním orgánem spolupracoval, na výzvu uvedl jméno a příjmení a doplnil, že jde o jeho manželku. To je zcela jednoznačné vymezení jediné konkrétní osoby. Manželství je na základě zákona státem evidováno, takže žalobce vůbec nenapadlo, že by správní orgán mohl mít nějaký problém se ztotožněním jeho manželky. Žalobce odkazuje také na rozsudek zdejšího soudu ze dne 28. 4. 2021, č. j. 41 A 43/2019 – 45, podle něhož „minimálně by se dalo očekávat, že identitu uvedeného řidiče magistrát ověří prostřednictvím centrální evidence obyvatel, kde by případně mohl zjistit i jeho přesné datum narození“. Žalobci nejsou známy všechny možnosti dostupných evidenčních informačních systémů a těžko může se závěry žalovaného věcně polemizovat. Kromě tzv. registru obyvatel, však existuje rovněž tzv. Informační systém evidence obyvatel, který upravuje zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel).
4. Magistrát měl dle žalobce několik možností jak totožnost jeho manželky zjistit a mohl a měl jich využít. Mohl vyzvat žalobce k doplnění podání o potřebné údaje, mohl obeslat manželku na adresu trvalého pobytu žalobce nebo na adresu G. 40, B., kde žalobce pobývá. S ohledem na nepříliš obvyklé jméno a příjmení se mohl magistrát pokusit manželku žalobce dohledat pomocí sítě internet a veřejně dostupných registrů. Magistrát však zůstal zcela pasivní a na svou povinnost pokusit se zjistit totožnost řidiče naprosto rezignoval. Žalobce proto navrhuje, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného, replika žalobce

5. Žalovaný považuje napadené rozhodnutí za správné a odůvodněné. Údajem, který je potřebný k určení totožnosti, není rodinný stav, ale zejména jméno, příjmení, datum narození a adresa trvalého pobytu – takto byl žalobce ve výzvě provozovateli instruován. Pro každou oblast veřejné správy jsou nastavena konkrétní oprávnění přístupu do registrů s ohledem na nezbytnost daných úkonů. Pokud je osob stejného jména a příjmení v registru více, nezobrazí se žádné výsledky. Provozovatel vozidla je přitom povinen znát úplné, správné a aktuální údaje o řidiči vozidla. Pokud provozovatel sdělí neúplné údaje o totožnosti řidiče, není správný orgán povinen vyzývat k doplnění těchto údajů. Žalobce přitom údaje své manželky zná – pro postup dle výzvy nebylo třeba vynakládat žádné nadměrné úsilí. Pokud by žalobce sdělil datum narození, bylo by možné osobu dohledat, pokud by uvedl adresu, bylo by možné ji obeslat. To však neučinil a neuvedl ani adresu zaměstnavatele řidiče, na kterou by bylo možné osobu kontaktovat. Povinností správních orgánů pak není vyhledávat na internetu osoby stejného příjmení, které by mohly být pravděpodobně v určitém rodinném vztahu s provozovatelem vozidla. Žalovaný proto navrhuje, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.
6. K vyjádření žalovaného podal žalobce repliku, ve které dodává, že k osobě řidiče uvedl údaje správné, aktuální a domnívá se, že i úplné, protože totožnost jeho manželky je veřejné moci známa vzhledem k zákonem dané evidenci obyvatel. Žalobce nezná funkci vyhledávání v registru obyvatel. Nicméně dle žalovaného v případě, že v České republice žije pouze jedna osoba daného jména, stačí pro její vyhledání zadat pouze jméno a příjmení. Magistrát se však ani nepokusil lustraci provést.

IV. Posouzení věci krajským soudem

7. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.). Za splnění podmínek § 51 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.
8. Žaloba je důvodná.
9. V nynější věci není sporné, že žalobce v návaznosti na výzvu dle § 125h zákona o silničním provozu magistrátu sdělil, že vozidlo na daném místě zanechala jeho žena Z. F. Magistrát poté, aniž by činil ke zjištění řidiče další úkony, věc odložil a zahájil řízení o přestupku provozovatele vozidla.
10. Podle § 125f odst. 5 písm. a) zákona o provozu na pozemních komunikacích obecní úřad obce s rozšířenou působností přestupek provozovatele vozidla projedná, *pouze pokud učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku, jehož znaky porušení povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích vykazuje, a nezahájil řízení o přestupku a věc odložil, protože nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě.*
11. Podle § 125g odst. 6 zákona o silničním provozu *neuhradí-li provozovatel vozidla určenou částku, může obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, který jej vyzval k uhrazení určené částky, písemně sdělit údaje o totožnosti řidiče vozidla v době spáchání přestupku ve lhůtě podle odstavce 3. Toto sdělení se považuje za podání vysvětlení. O tomto postupu poučí obecní úřad obce s rozšířenou působností provozovatele vozidla ve výzvě podle odstavce 1.*

12. Zákon vychází ze zásady subsidiarity odpovědnosti za přestupek provozovatele vozidla vůči odpovědnosti za přestupek řidiče (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2014, č. j. 1 As 131/2014 – 45). Dříve než správní orgány vyvodí odpovědnost provozovatele vozidla, musí vyvinout reálnou snahu směrem ke zjištění totožnosti jeho řidiče.
13. Obecně pak platí, že by bylo zjevně proti smyslu právní úpravy vyžadovat po správních orgánech rozsáhlé kroky směřující k určení totožnosti přestupce, nemají-li pro jeho zjištění potřebné indicie a označení řidiče provozovatelem vozidla nevede, resp. zjevně nemůže vést k nalezení skutečného pachatele. Budou-li mít správní orgány (ať již na základě označení řidiče provozovatelem vozidla nebo na základě jiných skutkových okolností) reálnou příležitost zjistit přestupce, musí se o to pokusit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2015, č. j. 8 As 110/2015 – 46).
14. Jak vyplývá z žalobcem odkazované judikatury, rozhodující není to, zda jsou sdělené údaje o totožnosti řidiče úplné (v tom smyslu, že je uvedeno jméno a příjmení, datum narození a adresa trvalého pobytu), nýbrž to, zda lze tvrzeného řidiče za využití standardních prostředků dohledat, aniž by správní orgány musely činit rozsáhlé kroky směřující k určení jeho totožnosti nebo vyvíjet nepřiměřenou „detektivní“ činnost. Žádné kroky ke zjišťování totožnosti řidiče zpravidla nebude třeba činit, pokud provozovatel vozidla neuvedl dostatečné množství osobních údajů konkrétní osoby, aby ji bylo možné identifikovat a kontaktovat, popřípadě uvedl údaje smyšlené či falešné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2019, č. j. 2 As 346/2018 – 22).
15. Správní orgány naopak nemohou přistoupit k vyvození odpovědnosti provozovatele vozidla a měly by činit úkony směřující ke zjištění řidiče např. v případě sdělení jména, příjmení a zaměstnavatele – Úřad práce v Olomouci (dotazem na tento úřad práce, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2019, č. j. 9 As 445/2017 – 21), v případě sdělení jména, příjmení, roku narození a adresy (lustrací osoby a jejím obesláním, rozsudek zdejšího soudu ze dne 28. 4. 2021, č. j. 41 A 43/2019 – 45), v případě označení řidiče jako jednatele společnosti s uvedením adresy této společnosti (kontaktováním na adresu této společnosti, rozsudek ze dne 18. 5. 2016, č. j. 3 As 204/2015 – 22).
16. Na uvedených východiscích nic nemění ani judikatura odkazovaná žalovaným. Z rozsudku ze dne 9. 1. 2019, č. j. 8 As 235/2018 – 29, plyne, že údajem potřebným pro účely obvyklé lustrace v centrálním registru obyvatel je datum narození, resp. pro účely doručení písemnosti adresa bydliště. Zároveň ovšem nelze vyloučit, že za určitých okolností může ke ztotožnění osoby stačit uvedení údajů v omezenějším rozsahu. Nejvyšší správní soud přitom hodnotil situaci, kdy provozovatel k řidiči sdělil jméno a příjmení, rok narození a městskou část (o 40 tis. obyvatelích). Nebylo proto možné provést lustraci centrálního registru obyvatel, správní orgán vyžádal lustraci v registru obyvatel města, v němž udávaná osoba nebyla evidována, a žalobce ani přes výzvu správních orgánů žádné další údaje k osobě neposkytl. V takové situaci správní orgán standardní prostředky zjišťování totožnosti sděleného řidiče vyčerpal. Pro nynější věc však dané závěry nelze nijak zobecnit.
17. V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2016, č. j. 7 As 135/2016 – 17, je uvedeno, že po provozovateli vozidla lze legitimně požadovat, aby již od počátku nesl odpovědnost za správnost a aktuálnost údajů, které o řidiči vozidla poskytuje. Nejvyšší

správní soud přitom hodnotil situaci, kdy byla jako řidič udána nekontaktní osoba v zahraničí, která neměla evidovaný pobyt na území ČR – v takovém případě postačilo učinit jeden pokus o doručení předvolání na uvedenou adresu. Jedná se tedy opět o odlišnou situaci.

18. V nynějším případě nadto nebylo zjištěno, že by žalobce sdělil nesprávné či neaktuální údaje. Dle konzistentních vyjádření v průběhu správního řízení předpokládal, že uvedení jména a příjmení manželky pro její ztotožnění stačí, neboť identifikační údaje manželky jsou veřejné správě jednoduše dostupné.
19. Tento předpoklad žalobce není nesmyslný ani nerozumný – údaje o jméně, příjmení a rodném čísle manželky jsou součástí údajů evidovaných v informačním systému evidence obyvatel přímo k osobě žalobce [§ 3 odst. 3 písm. p) zákona o evidenci obyvatel]. Pokud z jakéhokoli důvodu magistrát k těmto údajům přístup nemá, bylo by na místě minimálně tuto skutečnost žalobci sdělit, toto sdělení srozumitelně odůvodnit a vyzvat žalobce k doplnění požadovaných údajů. Pokud magistrát za daných skutkových okolností neučinil vůbec nic, věc automaticky odložil a zahájil řízení o přestupku provozovatele vozidla, nemůže takový postup a napadené rozhodnutí obstát, neboť neučinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku.
20. Obecné odůvodnění napadeného rozhodnutí, že „pro každou oblast veřejné správy jsou nastavena konkrétní oprávnění přístupu do registrů, která jsou nezbytná pro výkon této konkrétní oblasti, a to i s ohledem na nezbytnost daných úkonů. Je tedy zcela na místě, že správní orgány nemohou v rámci řízení o přestupku lustrvat osobu jen na základě příbuzenského stavu, jako například orgány činné v trestním řízení“ taktéž není krajskému soudu srozumitelné. Krajský soud stejně jako žalobce není obeznámen s tím, jak je v praxi konkrétního správního orgánu nastaven přístup do informačního systému evidence obyvatel. Žalobce tuto otázku opakovaně vznesl v odporu i odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí však nelze zjistit, z jakého důvodu nebylo možné v informačním systému evidence obyvatel k osobě žalobce vyhledat informace o jeho manželce, u které na základě vyjádření samotného žalobce mohlo vzniknout podezření ze spáchání přestupku. Je možné dodat, že např. v podmínkách zdejšího soudu se jedná o jednoduchou záležitost bez nutnosti činit jakékoliv rozsáhlé kroky.
21. K žalobní argumentaci považuje krajský soud za vhodné zdůraznit, že naopak není povinností správních orgánů obesílat manželku žalobce na adresu trvalého pobytu žalobce nebo na adresu nemovitosti ve vlastnictví žalobce. Pokud správní orgány nemají konkrétní indicie o tom, že by se tam měla zdržovat, nejedná se o účelný postup. Úkolem správního orgánu není ani „naslepo“ lustrvat veřejné rejstříky a registry, případně dokonce dohledávat osobu prostřednictvím internetového vyhledávače. Takové úkony již svým rozsahem jdou nad rámec nezbytných kroků ke zjištění pachatele přestupku ve smyslu citované právní úpravy.

V. Závěr a náklady řízení

22. Krajský soud z výše uvedených důvodů shledal žalobu důvodnou a napadené rozhodnutí zrušil podle § 78 odst. 1 pro nezákonnost, a věc dle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

23. O nákladech řízení soud rozhodl dle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci měl plný úspěch ve věci žalobce, proto má právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce náklady řízení nevyčíslil, nicméně ze soudního spisu vyplývá, že zaplatil soudní poplatek ve výši 3 000 Kč. Žalovaný je proto povinen tuto částku žalobci uhradit do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 2. srpna 2022

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce